

MAA- JA ELINTARVIKETALouden ENNUSTE

KEVÄT 2022

Juuso Aalto-Setälä, Sari Forsman-Hugg, Janne Huovari,
Pekka Kinnunen ja Päivi Kujala

29.3.2022

UKRAINAN SODALLA MERKITTÄVÄT VAIKUTUKSET RUOKAMARKKINOIHIN

- Ukrainan tuotanto ja kansainvälinen kauppa pienenevät merkittävästi
- Osa vaikutuksista taloudellisten pakotteiden ja vastapakotteiden kautta
- Raaka-aine- ja materiaalivirrat sekä kauppasuhteet järjestyvät osin uudelleen
- Maatalouden kustannuskriisi syvenee Ukrainan sodan vaikutusten myötä
- Kustannuskriisi heikentää elintarviketeollisuuden kannattavuuskehitystä
- Vehnän hinta ennätyslukemissa, Venäjällä ja Ukrainalla ollut merkittävä rooli vehnänviennissä
- Ruuan hinta nousee Suomessa selvästi yleistä inflaatiokehitystä nopeammin
- Huoltovarmuuden turvaamisen kannalta merkittävää se että, Suomessa on korkea kotimaisuusaste viljan, lihan ja maidon osalta, mutta suuri riippuvuus tuotantopanosten tuonnista
- Epävarmuus on suurta tällä hetkellä ja ennusteen epävarmuus kasvaa vuodelle 2023

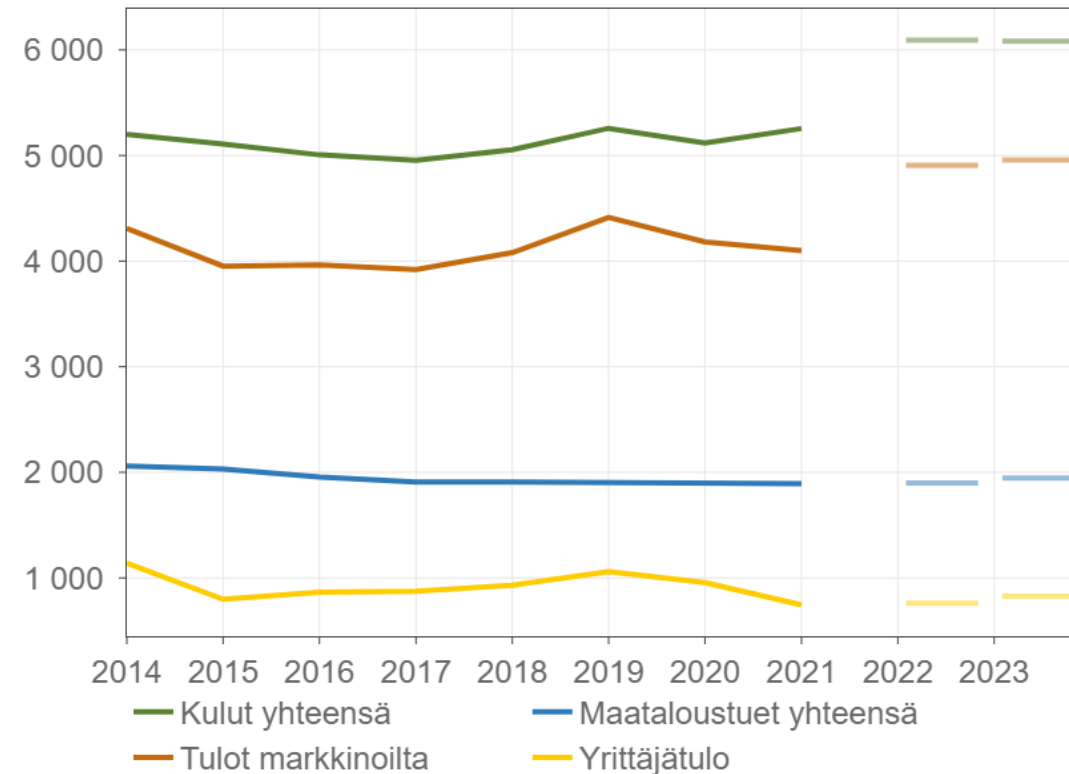
MAATALOUS

YRITTÄJÄTULON LASKU PYSÄHTYY

- Maatalouden kustannukset nousevat tuotantopanosten hintojen nousun myötä merkittävästi
 - mm. lannoitteet, energia ja rehukustannukset
- Kasvintuotannossa tuotot kasvavat, mikäli sääolosuhteet normaalit
- Kotieläintuotannossa tuotantomäärät hieman laskusuuntaisia
 - tuottajahintojen nousu ei vastaa kustannusten nousua
- Maataloustuet samalla tasolla, vuonna 2023 alkaa uusi EU:n ohjelmakausi, CAP 2023-2027, tukimäärä voi hienoisesti nousta
- Hallituksen kevään tukipakettia ei ole huomioitu, eikä komission tukipakettia

Maatalouden yrittäjätulo

milj. euroa

Lähde: Eurostat ja PTT

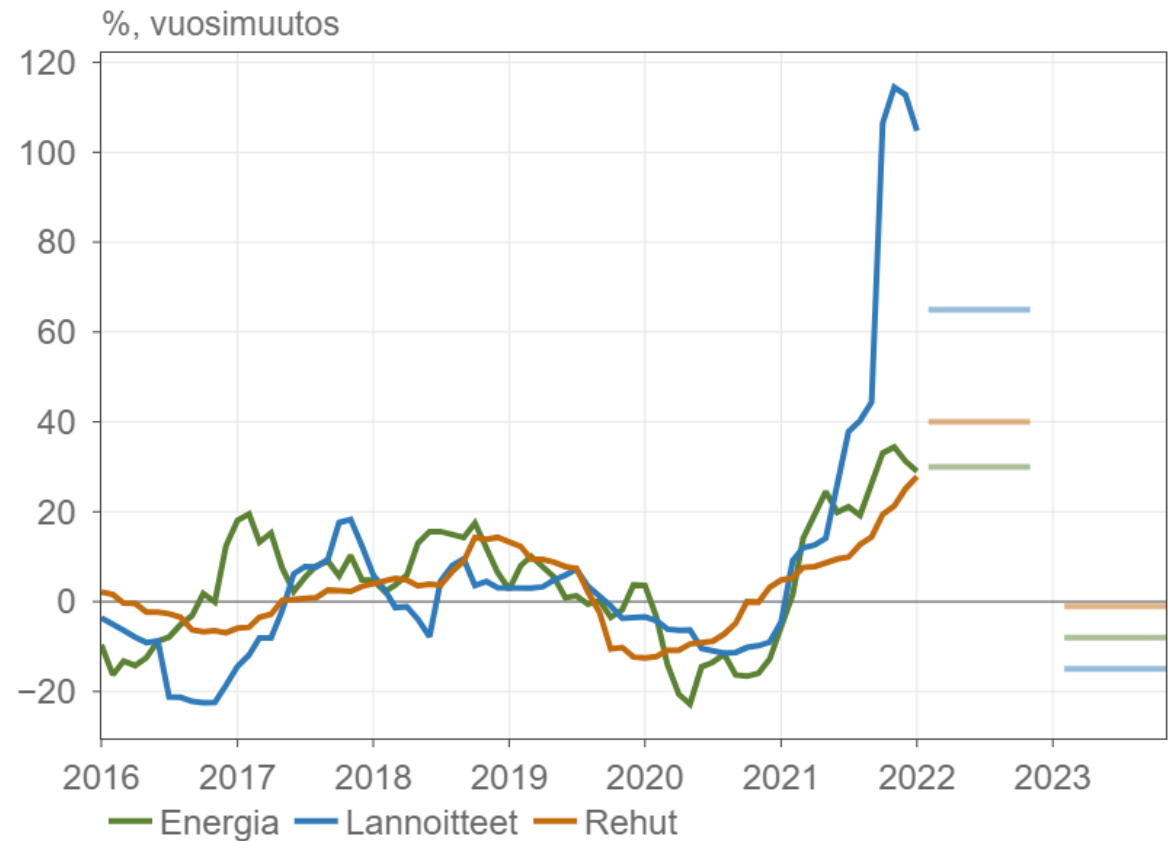
PTT

TUOTANTOPANOSTEN HINNAT PYSYVÄT KORKEINA, MUTTA EPÄVARMUUS SUURTA

- Ennusteissa hintamuutokset vuodentakaiseen verrattuna
- Lannoitteiden osalta Suomi hyvin riippuvainen Venäjän lannoitteiden tuonnista, erityisesti typpi- ja kaliumlannoitteet, hinnat korkeita
- Öljyn ja maakaasun hinta huippulukemissa
- Rehujen hinnat nousevat viljan hintojen nousun myötä
- Suurta epävarmuutta erityisesti 2023 osalta

Ennuste	2022/2023	2023/2024
Lannoitteet	65 %	-15 %
Energia	30 %	-8 %
Rehut	40 %	-1 %

Maatalouden tuotantopanosten hinnat

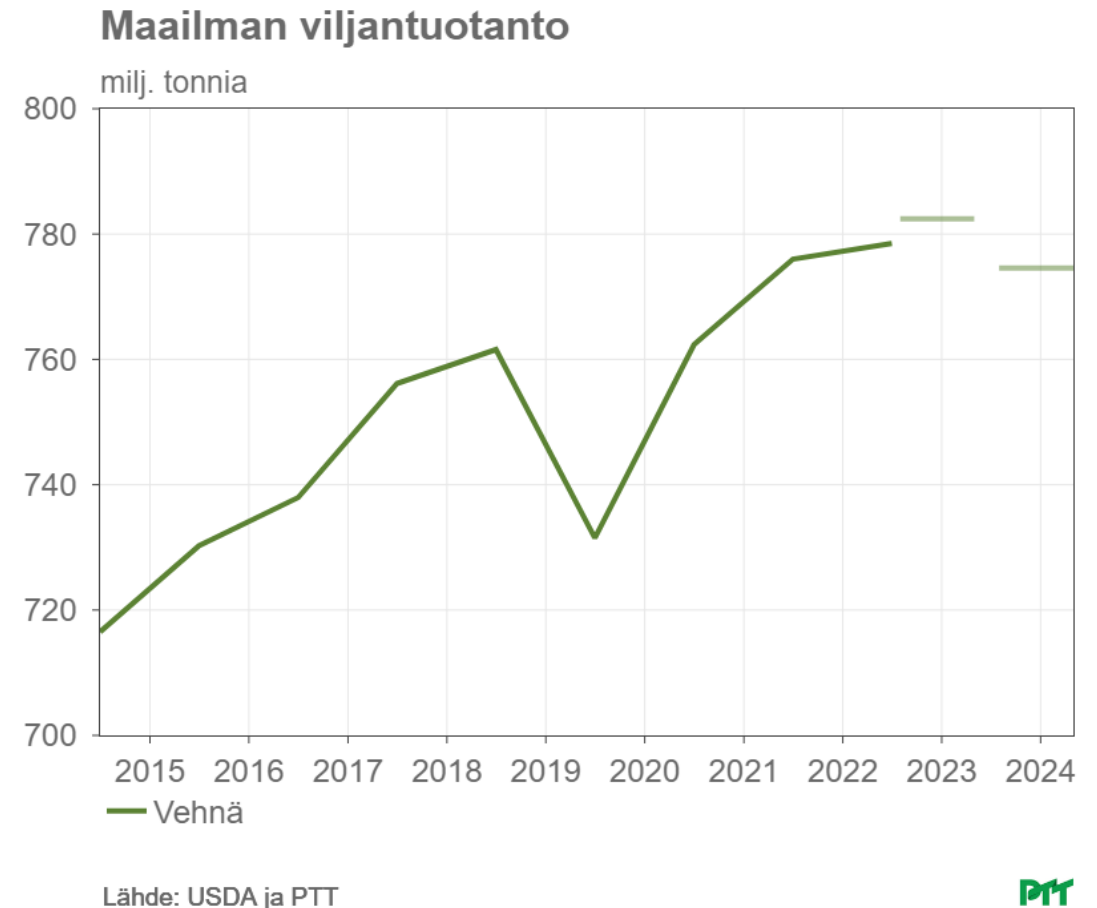
Lähde: Luke ja PTT

PTT

UKRAINAN SOTA HEILUTTAA VEHNÄN MAAILMANMARKKINOITA

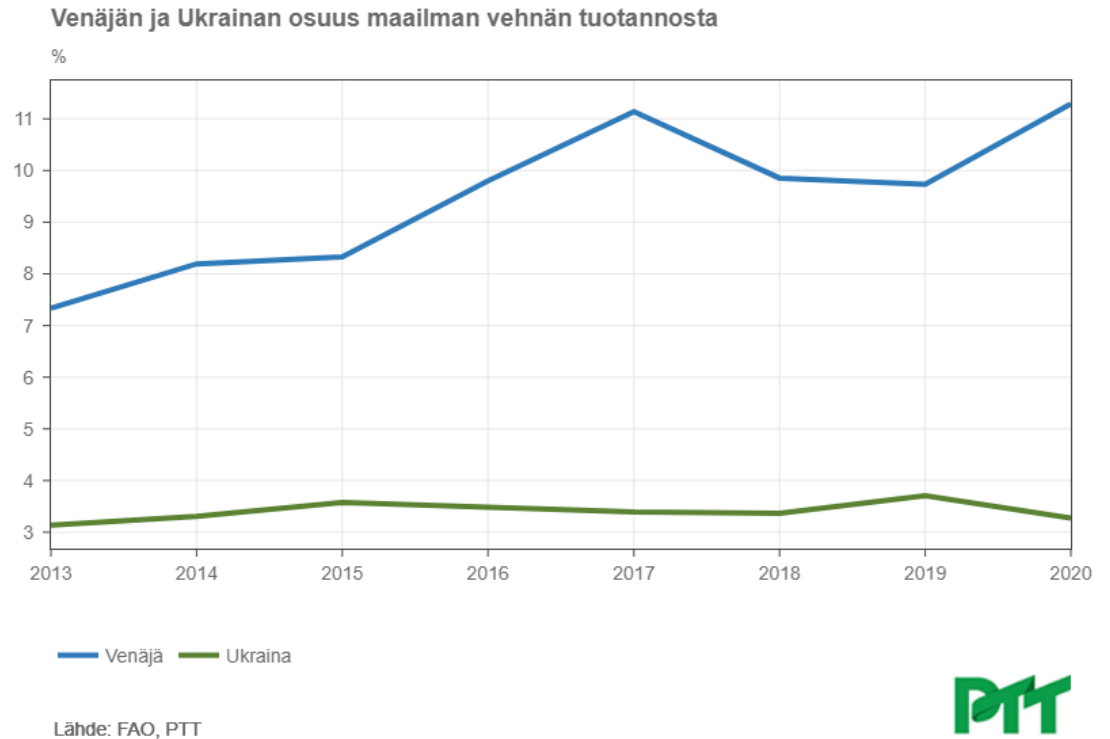
- Ukrainan ja Venäjän osuus maailmanmarkkinoilla myytävä vehnän määrästä on ollut 30 %, näiden maiden vientiosuus pienenee
- Vehnän korkean hinnan myötä useat maat lisäävät tänä vuonna tuotantoa, tuotanto kasvavaa hienoisesti tulevana satovuonna
- Lannoitteiden korkea hinta ja niukkuus vaikuttavat erityisesti Euroopassa viljasatoa heikentävästi

Ennuste	2022/23e	2023/24e
Vehnä	0,5 %	-1 %

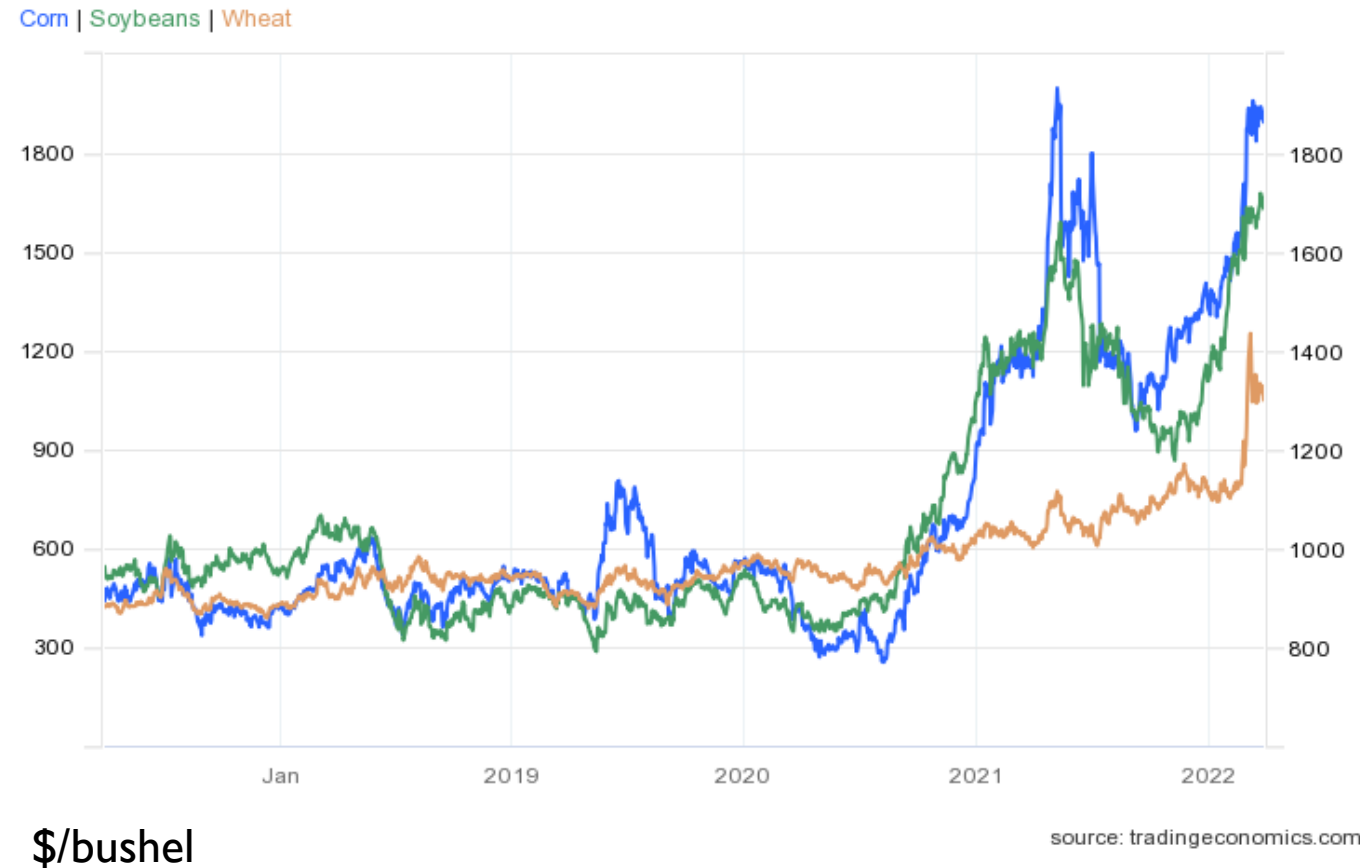
VENÄJÄN JA UKRAINAN VEHNÄNTUOTANTO JA VIENNIN OSUUS MAAILMANLAAJUISESTI ON OLLUT SUURI

- Venäjä on ollut maailman suurin vehnän viejämaa, Ukraina viidenneksi suurin
 - Vientikohteina ollut erityisesti Pohjois-Afrikka ja Lähi-Itä
 - Vehnän vientiä on vaikea korvata maailmanmarkkinoilla kovin nopeasti
- Ukraina on tuottanut maailman viljamarkkinoille
 - 18 % maissista
 - 12 % vehnästä
 - 12 % ohrasta
 - 50 % auringonkukkaöljystä

VILJAN MAAILMANMARKKINAHINNAT ENNÄTYSKORKEALLA

- Ukrainan sota aiheuttaa suurta epävarmuutta maailmanmarkkinoilla
- Viljojen maailmanmarkkinahinnat huippulukemissa ja pysyvät korkealla tavanomaista pidempään
- Viljan hinnoissa suurta jopa päivittäistä vaihtelua
- Vehnän, maissin ja soijan kysyntä kasvavat ja hinnat nousevat, varastot pienentyvät

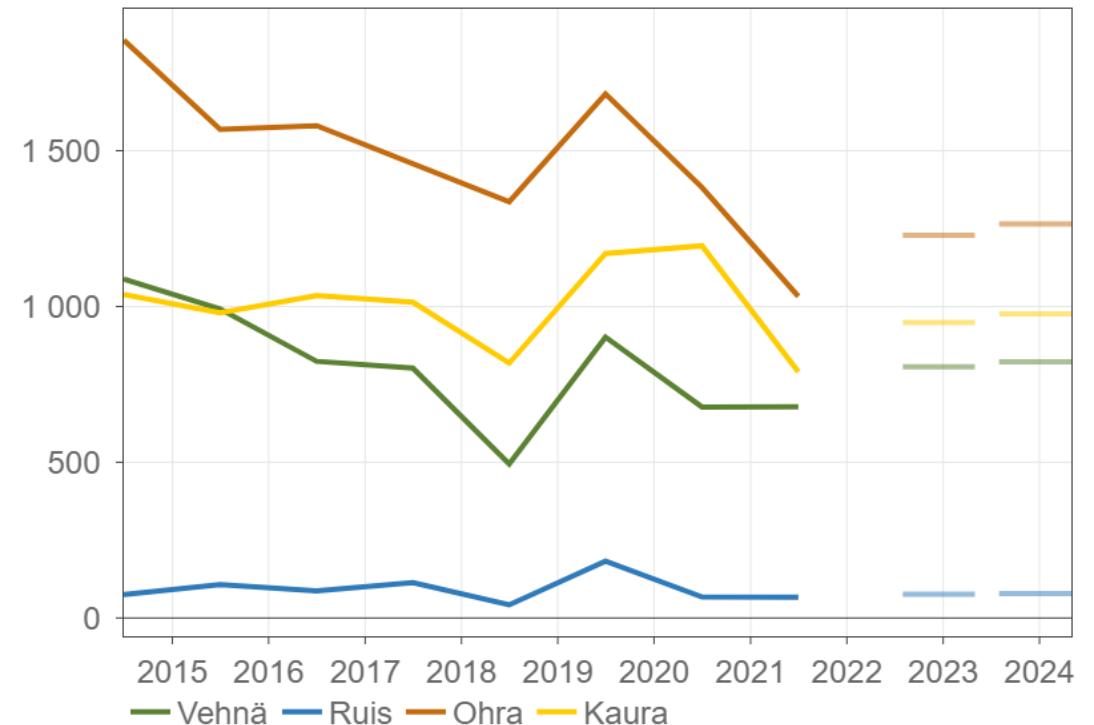
KOTIMAAN VILJANTUOTANTO PALAUTUU LÄHELLE TAVANOMAISTA MÄÄRÄÄ

- Vuoden 2021 viljasato oli heikko, 2,57 mrd. kg
- Varastot pienenevät kevään 2022 aikana maataloilla, teollisuudessa ja kaupassa
- Näkymät ennustekaudelle hyvin epävarmat tuotantopanosten korkeiden hintojen vuoksi
- Lannoitteiden vaikeutunut saatavuus ja lannoitteiden korkea hinta voi vähentää viljelypinta-alaa ja satomääriä
- Tuotanto palautuu viime vuoden heikon sadon jälkeen lähelle tavanomaista määrää, mikäli sääolosuhteet ovat suotuisat ja viljelypinta-ala ei laske

Ennuste	2022/2023	2023/2024
Vehnä	19 %	2 %
Ohra	15 %	3 %
Kaura	20 %	3 %

Viljan tuotanto Suomessa

tuhatta tonnia

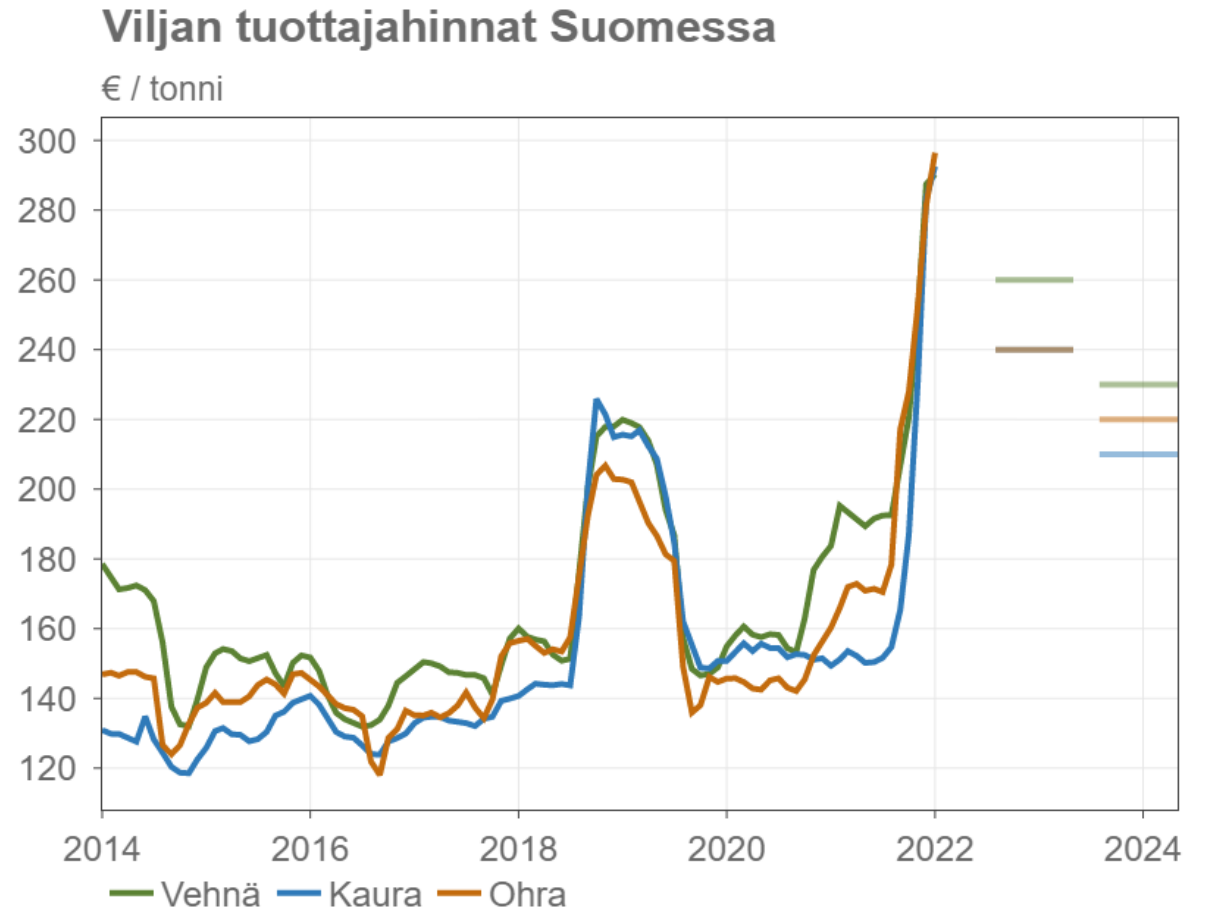

Lähde: Luke ja PTT

PTT

VILJAN TUOTTAJAHINNAT SUOMESSA PYSYVÄT TÄNÄ VUONNA TAVANOMAISTA KORKEAMMALLA TASOLLA

- Viljojen hinnat nousivat huippulukemiin syksyllä ja nousivat edelleen Ukrainan sodan vaikutuksesta
- Hintataso pysyy tavanomaista korkeammalla tulevaan syksyyn saakka
- Hintojen osalta epävarmuus on ennustekaudella suuri

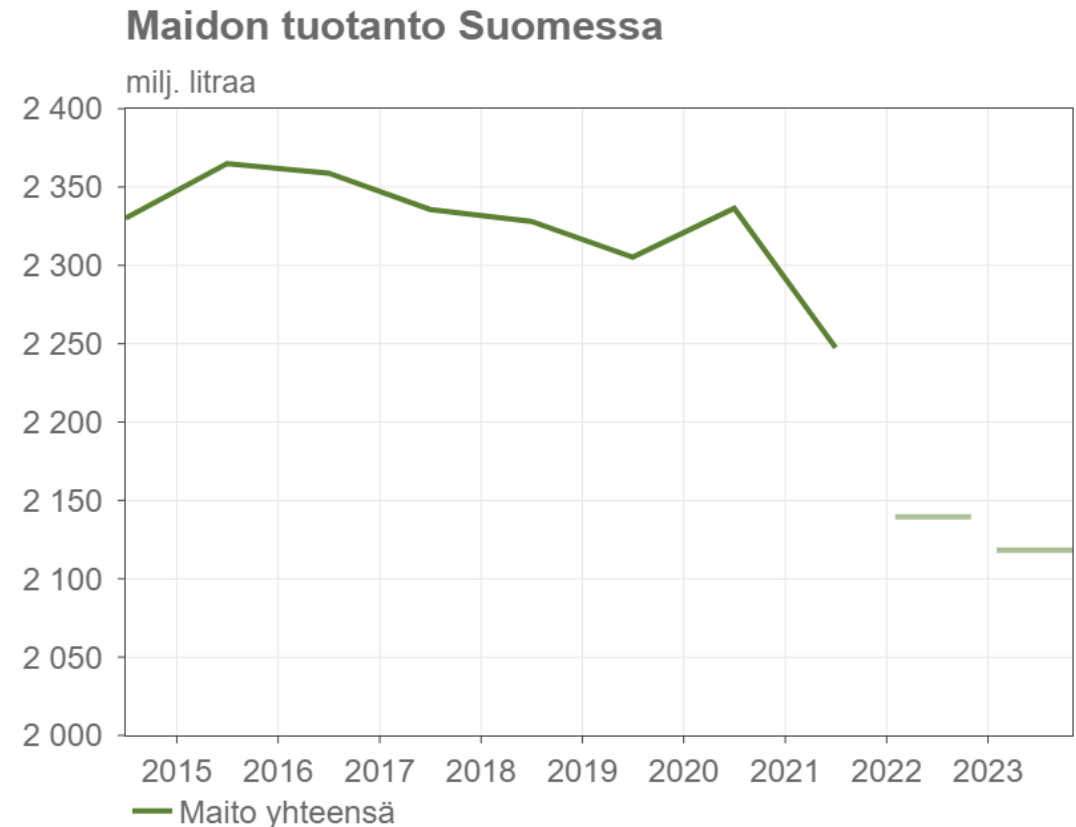
Lähde: Luke ja PTT

PTT

KOTIMAINEN MAIDON TUOTANTO VÄHENEETÄ

- Tuotannossa laskun jatkumista
 - Tuottajat sopeuttavat tuotantoaan sopimusmääriin
 - Nousseet tuotantokustannukset aiheuttavat tiloilla ahdinkoa
 - Tuotannon lasku hidastuu ensi vuonna
- Alan rakenteen ja kulutuksen muutokset
 - Maitotilojen ja lypsylehmien määrä vähenee
 - Pitkällä aikavälillä nestemäisten maitotuotteiden kulutuksessa laskua

Ennuste	2022e	2023e
Tuotanto	-3 %	-1 %

Lähde: Luke ja PTT

PTT

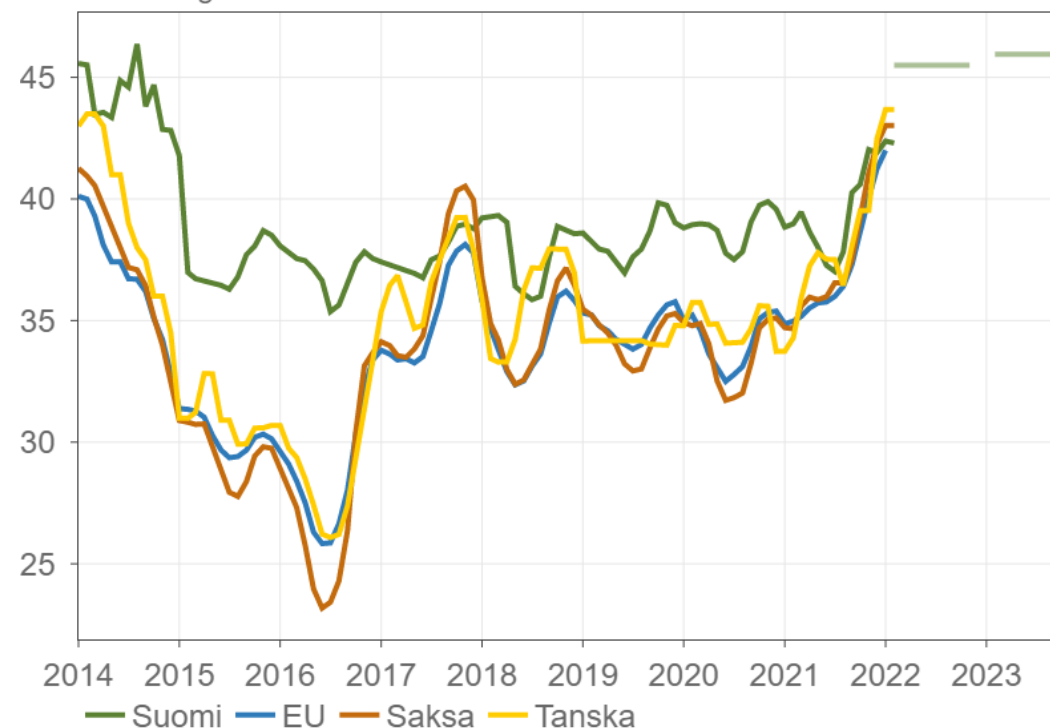
EU:ssa maidon hinta noussut nopeammin kuin Suomessa

- Kv. maitomarkkinoilla hintakehitys ollut myönteistä
 - maltillisesta tuotantomäärästä ja vahvana jatkuneesta kysynnästä
 - koronarajoitusten purkamisen odotetaan vahvistavan kysyntää
- Suomen ja EU:n välinen maidon tuottajahinnan ero kaventunut
 - EU:ssa hinnan nousu on ollut nopeampaa kuin Suomessa
 - vahvat hinnat näyttävät Euroopassa jatkuvan
- Tuottajahinnoissa nousupainetta myös kotimaassa

Ennuste	2022e	2023e
Suomen tuottajahinta	16 %	1 %

Maidon tuottajahinta

€ / 100 kg

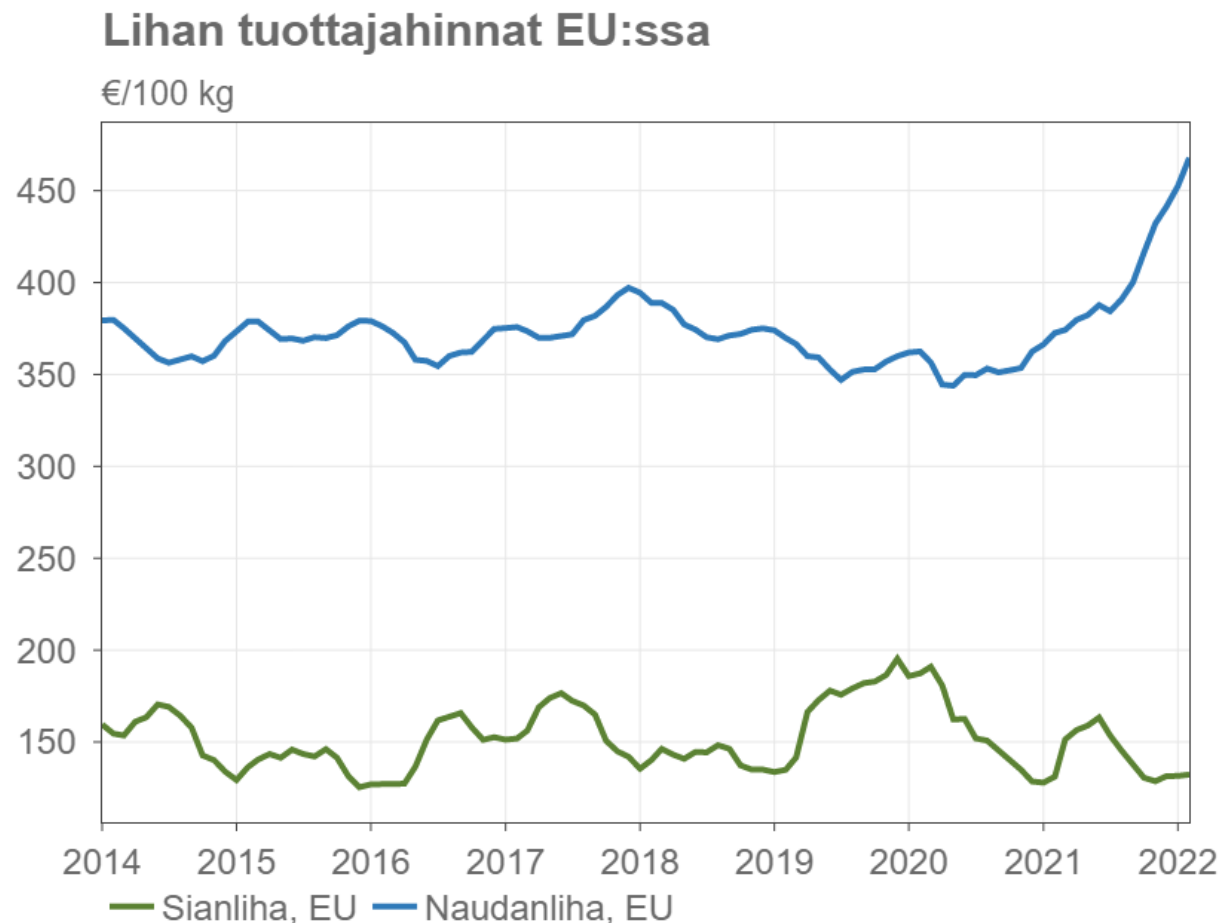

DG Agri ja PTT

PTT

LIHAN TUOTTAJAHINTA NOUSUSSA EU:SSA

- Maatalouden tuotantokustannukset ovat kaikissa EU-maissa rajussa nousussa
- Huonoimmassa asemassa ovat sikatilat, tuottajahinta ollut alhaalla
 - Tuottajilla taistelua olemassaolostaan
- Naudanlihan tuottajahinta noussut rajusti
- Koronarajoitusten poistuminen lisää kysyntää

Lähde: Euroopan komissio (DG Agri), PTT

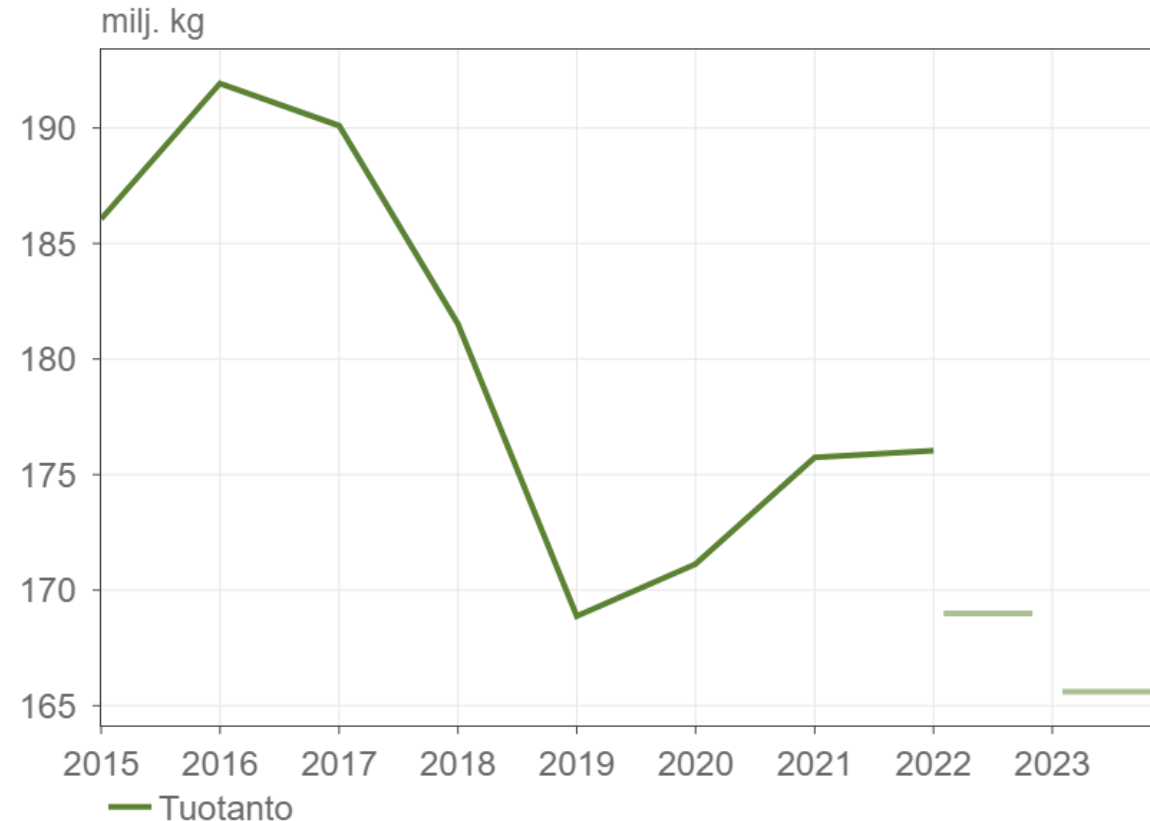
PTT

SIANLIHAN TUOTANTO KÄÄNTYY LASKUUN SUOMESSA

- Tuotannon laskua aiheuttaa
 - Raju kustannusten nousu, etenkin rehukustannusten osalta
 - Tuottajien heikko taloustilanne ja mahdolliset tuotannon lopettamiset
- EU:ssa vielä ylituotanto ja kysynnässä trendinomaista laskua
 - Kulutuksen lasku voi hidastua ruuan hinnan noustessa
- Viennissä hiipumista

Ennuste	2022e	2023e
Tuotanto	-4 %	-2 %
Kulutus	-1,5 %	-1,5 %

Sianlihan tuotanto Suomessa

Lähde: Luke ja PTT

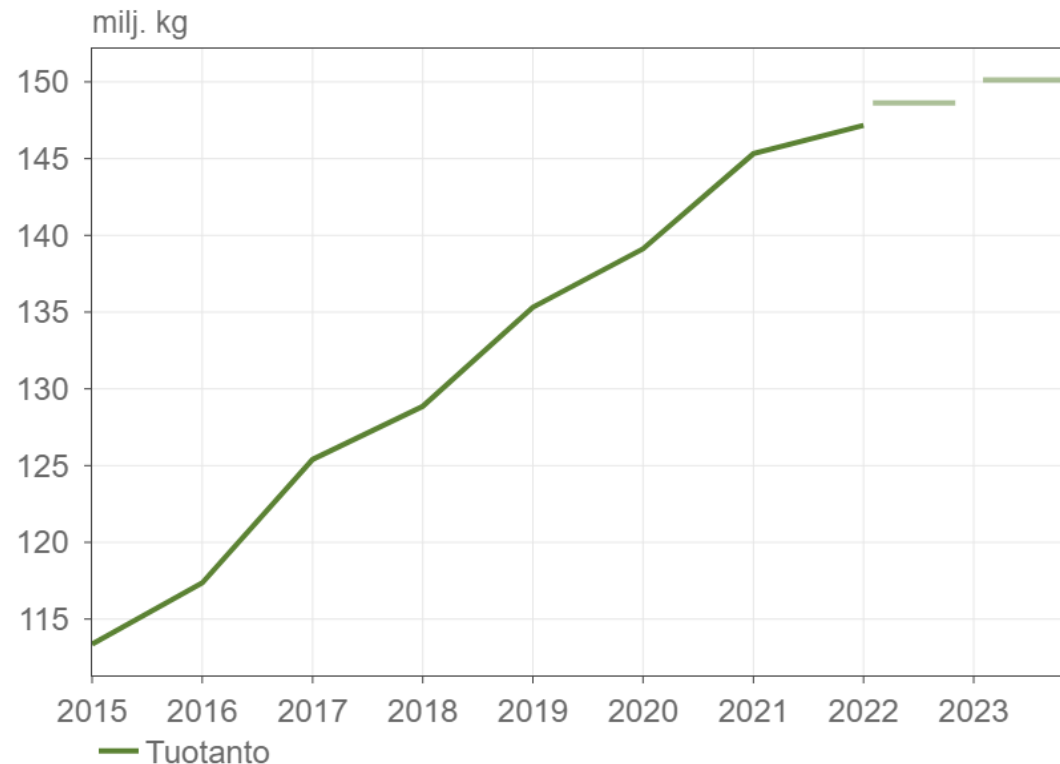
PTT

SIIPIKARJANLIHAN TUOTANTO JA KULUTUS JATKAVAT NOUSUA

- Tuotannon nousuvauhtia kuitenkin hidastaa raju kustannusten nousu
 - Tuotantopanosten hinnat korkeat
- Siipikarjanlihan kulutuksen kasvu jatkuu tasaisena
- Teollisuuden investoinnit uuteen kapasiteettiin tukee tuotannon nousua
- Uusia vientiavauksia mm. Etelä-Koreaan

Ennuste	2022e	2023e
Tuotanto	1 %	2 %
Kulutus	2 %	1,5 %

Siipikarjanlihan tuotanto Suomessa

Lähde: Luke ja PTT

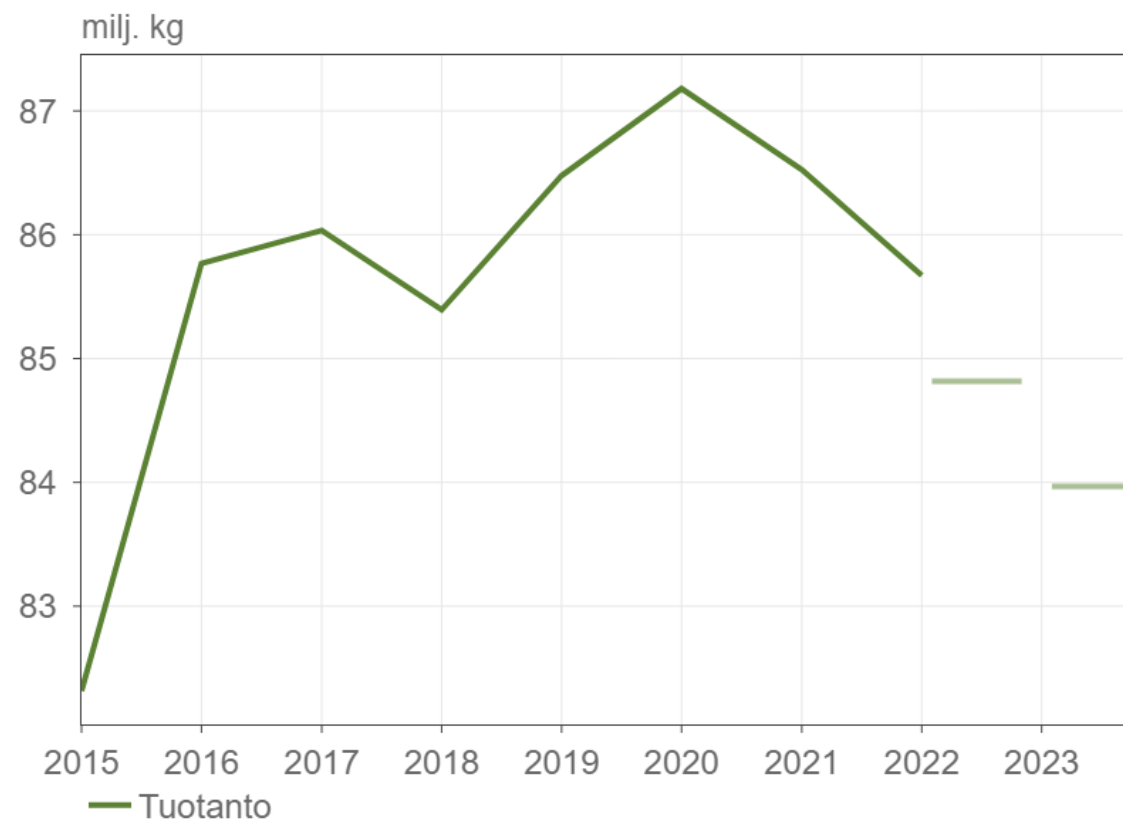
PTT

NAUDANLIHAN TUOTANTO JA KULUTUS LOIVASSA LASKUSSA

- Tuotantokustannusten nousu jarruttaa tuotantoa
- Naudanlihan tuotanto seuraa maidontuotannon kehitystrendiä
- Kuluttajahintojen noustessa kulutus voi laskea

Ennuste	2022e	2023e
Tuotanto	-1 %	-1 %
Kulutus	-1,5 %	-1 %

Naudanlihan tuotanto Suomessa

Lähde: Luke ja PTT

PTT

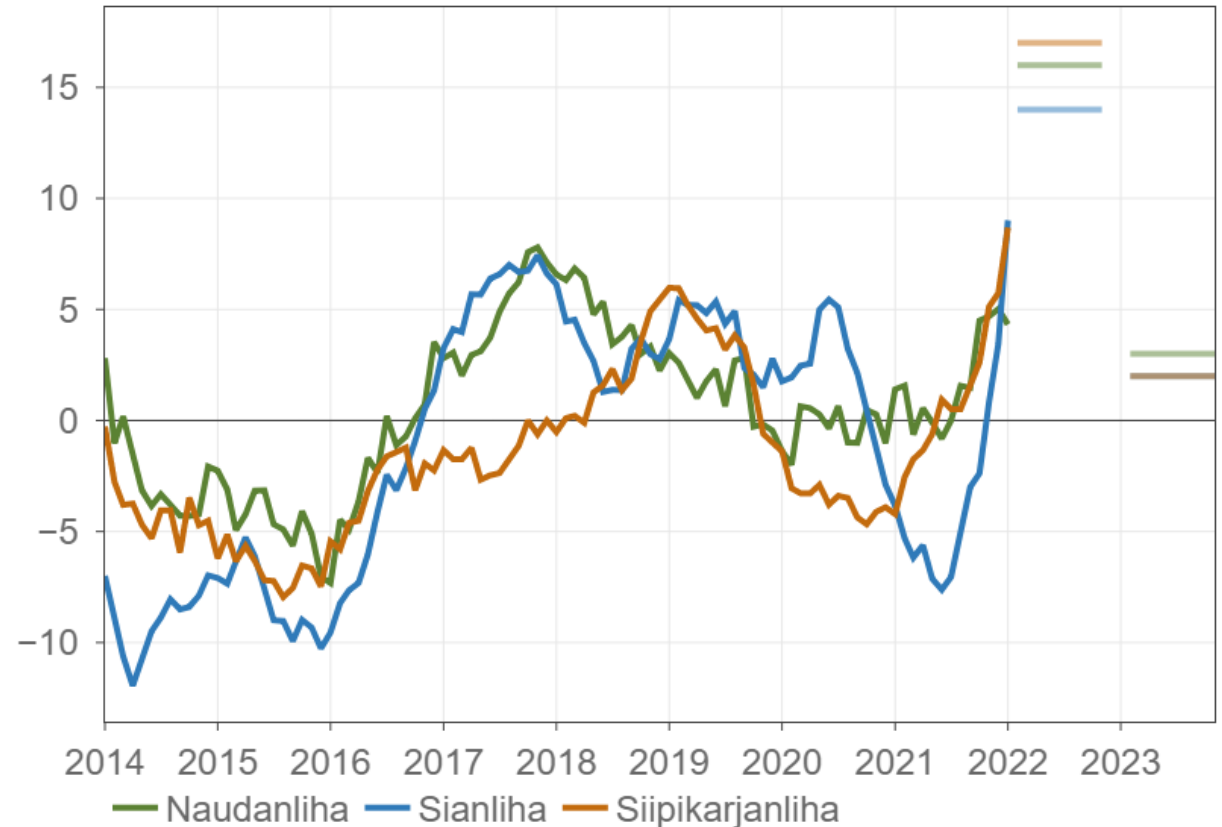
RUOKATALOT VASTAAVAT TUOTTAJAHINTOJEN NOUSUPAINEISIIN

- Tuottajahintojen nousu alkoi viime vuoden lopulla, kun ruokatalot reagoivat kustannuskriisiin
- Paine tuottajahintojen nousulle jatkuu tänäkin vuonna
- Nousseet kustannukset siirtyvät hitaasti ja vain osittain tuottajahintoihin
- Tärkeää kotimaisen tuotannon varmistaminen koko ruokaketjun näkökulmasta

Ennuste	2022e	2023e
Nauta	16 %	3 %
Sika	14 %	2 %
Siipikarja	17 %	2 %

Lihan tuottajahinnat

%, muutos vuoden takaa

Lähde: Tilastokeskus ja PTT

PTT

RUUAN HINTA JA ELINTARVIKEMARKKINOIDEN NÄKYMÄT

RUUAN HINTAAN MERKITTÄVÄ NOUSU UKRAINAN SODAN SEURAUKSENA

- Ruuan hinta nousee tänä vuonna keskimäärin 11 prosenttia
 - Kuluttajahintojen nousu kiihtyy kevään aikana, keväällä hinnat nousevat 5-10 prosenttia
 - Suurimmat nousut 10-15 prosenttia ajoittunevat kesään tai alkusyksyyn
 - Kuluttajahintojen korotusten ajoitus voi vaihdella tuotteittain ja kaupparyhmittäin
- Ruuan hinta nousee tänä vuonna selvästi yleistä inflaatiokehitystä nopeammin
- Ruuan hinnan nousu on ollut nopeampaa EU:ssa keskimäärin, mutta Suomi seuraa kehitystä viiveellä
- Ruuan hinnan nousu näkyy kaikissa tuoteryhmissä
- Ruuan hinta nousee maailmanlaajuisesti → globaali ruokakriisi
 - Vaikutukset suurimmat köyhemmissä ja kehittyvissä maissa

RUUAN HINTA NOUSEE YLEISTÄ INFLAATIOKEHITYSTÄ NOPEAMMIN

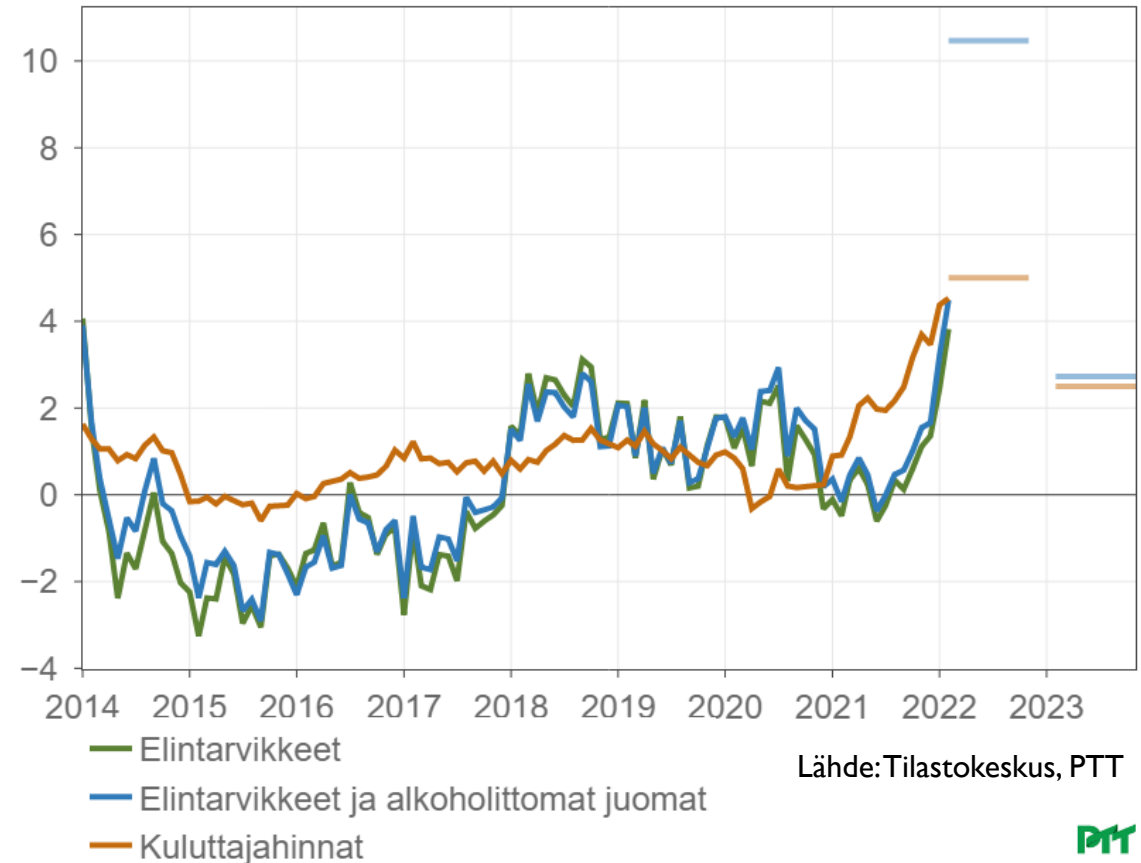
Ennuste	2022e	2023e
Elintarvikkeet ¹	11 %	3 %
Inflaatio ²	5 %	2,5 %

¹ Elintarvikkeet + alkoholittomat juomat

² PTT:n ennuste

Elintarvikkeiden hinnat

%, muutos vuoden takaa

PTT

RUUAN HINTA NOUSEE KAIKISSA TUOTERYHMISSÄ

- Ruuan hinta nousee kaikissa tuoteryhmissä, mutta kuluttajahintojen korotusten suuruus ja ajoittuminen vaihtelee jonkin verran tuotteittain
- Ensi vuoden hintanäkymässä vielä suurta epävarmuutta

Ennuste	2022e	2023e
Viljatuotteet ja leipä	10 %	4 %
Liha	14 %	4 %
Maitotuotteet, juusto ja kananmunat	12 %	5 %

Elintarvikkeryhmien hinnat

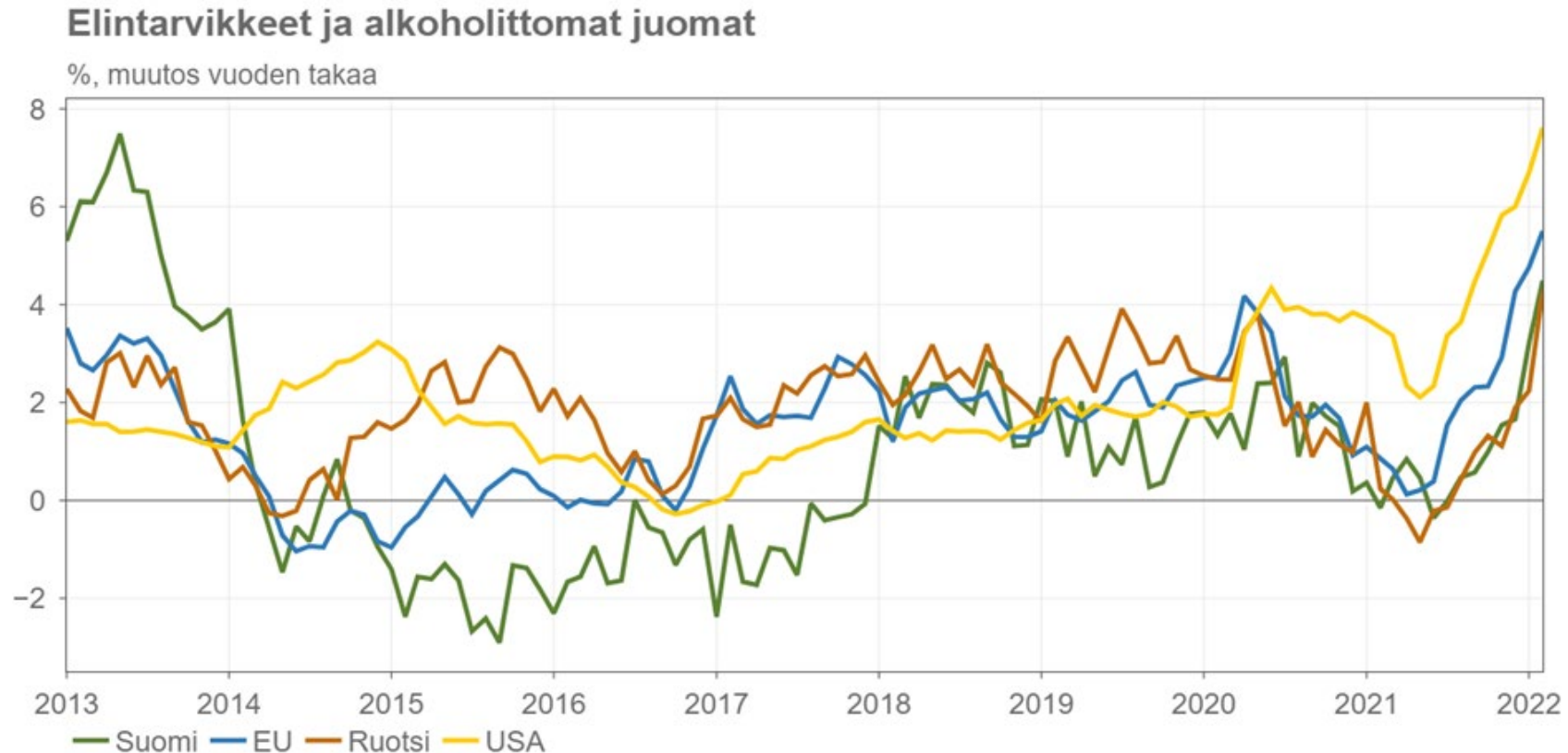
%, muutos vuoden takaa

Lähde: Tilastokeskus, PTT

RUUAN HINNAN NOUSU SEURAA VIIVEELLÄ EU:N KESKIMÄÄRÄISTÄ HINTAKEHITYSTÄ

Lähde: Tilastokeskus, Eurostat, BLS, PTT

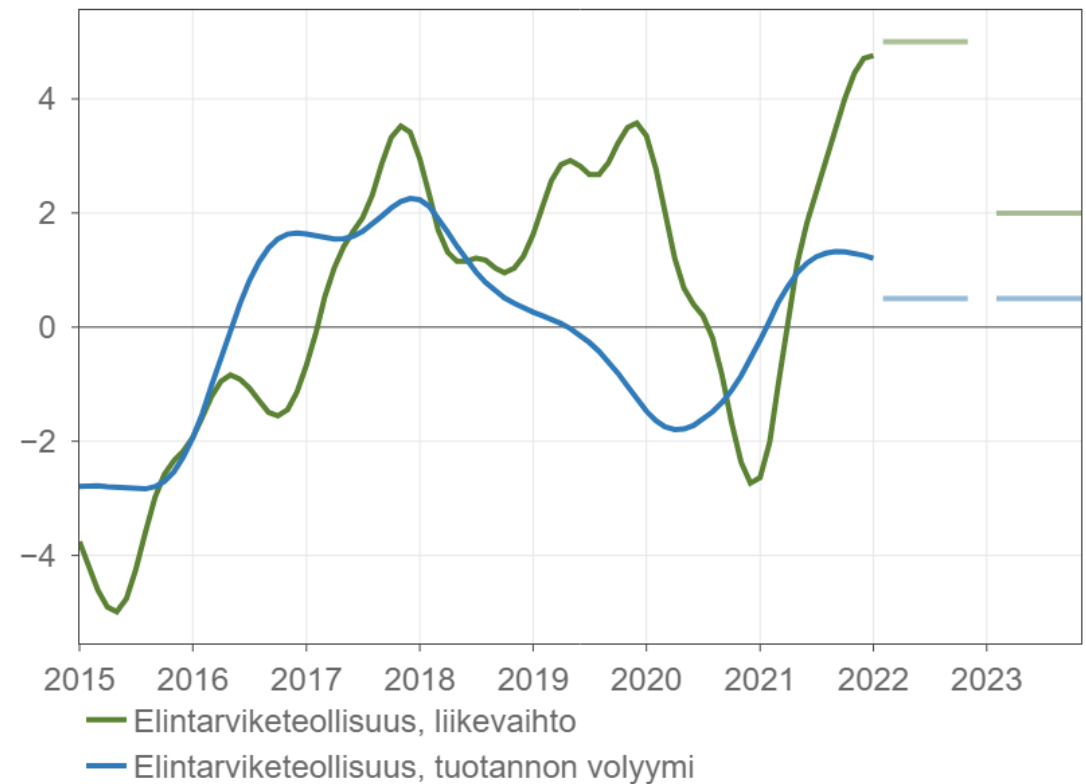
UKRAINAN SOTA JARRUTTAA ELINTARVIKE-TEOLLISUUDEN KANNATTAVUUDEN KEHITYSTÄ

- Kustannuskriisi koettelee elintarviketeollisuutta heikentäen kannattavuuskehitystä
- Energian, raaka-aineiden, pakkausmateriaalien ja muiden komponenttien saatavuus heikentyy ja hinnat nousevat
- Viivästyksiä raaka-ainetoimituksiin
- Saatavuusongelmat voivat heijastua yksittäisten tuotteiden valikoimiin
- Kasvunäkymissä epävarmuutta
 - Ruuan hinta kasvattaa liikevaihtoa
 - Toisaalta ruuan hinnan voimakas nousu muuttaa kuluttajien ostokäyttäytymistä
 - Vetäytyminen Venäjän markkinoilta pienentää ulkomaan liikevaihtoa

Ennuste	2022e	2023e
Liikevaihto	5 %	2 %
Volyymi	0,5 %	0,5%

Elintarviketeollisuus

%, vuosimuutos

Lähde: Tilastokeskus ja PTT

PTT

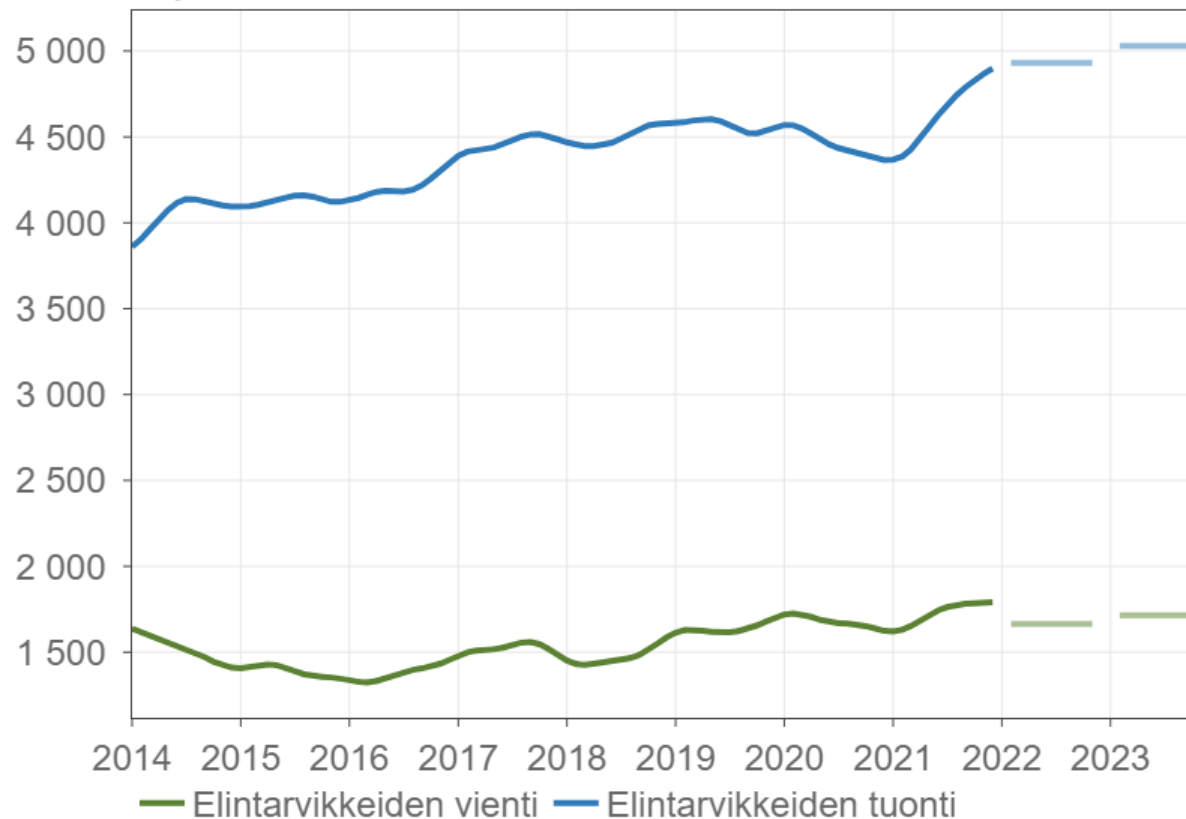
ELINTARVIKEVIENNIN ARVO LASKEE

- Sodan vaikutuksena epävarmuus vientimarkkinoilla lisääntyy
- Ensi vuonna viennin arvo kääntyy kasvuun
- Venäjän merkitys vientimarkkinana ollut merkittävästi pienempi kuin vuonna 2014, jolloin Venäjän asettaman vientikiellon seurauksena elintarvikevienti romahti
- Konttipula voi vaikuttaa vientiin
- Elintarviketuonnin arvo kasvaa
 - Tuonnin kasvuun vaikuttaa ruokapalvelusektorin avautuminen ja ruuan hinnan nousu
 - Tuonnissa voi näkyä viiveitä

Ennuste	2022e	2023e
Vienti	-4 %	3 %
Tuonti	5 %	2 %

Elintarvikkeiden vienti ja tuonti

milj. euroa vuositasolle korotettuna

Lähde: Tulli ja PTT